

ВИКОРИСТАННЯ ФІТОПОТЕНЦІАЛУ РОСЛИННИХ ЗАСОБІВ У ЛІКУВАННІ ХВОРИХ РЕВМАТОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Ю. М. Набока, І. А. Зупанець, С. К. Шебеко, І. А. Отрішко

Кафедра клінічної фармакології та клінічної фармації

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

clinpharm@nuph.edu.ua

На сьогодні питанням терапії дегенеративно-дистрофічних захворювань суглобів, зокрема остеоартрозу (ОА), та імунно-запальних захворювань – ревматоїдного артриту – приділяється особлива увага, що пов'язано з досить частою зустрічаємістю даних патологій і відсутністю високоефективних і доступних препаратів для їх лікування. Введення до лікарського арсеналу протиартозних засобів доступних, ефективних та безпечних, постає одним із важливих питань сучасної експериментальної та клінічної фармакології. Так, суттєвим недоліком „класичних” хондропротекторів є низька протизапальна дія і майже повна відсутність анагетичних властивостей. Окрім того, більшість повільнодіючих симптом-модифікуючих засобів є препаратами імпортованими, а отже, зазвичай, недоступними значній частині українських споживачів за фармакоеконічним критерієм. Загальновідомо, що засоби рослинного походження поряд з високим рівнем безпеки також характеризуються політропними властивостями, які обумовлюють широкий фармакодинамічний спектр. Впровадження даних засобів до вітчизняної клінічної практики дозволило би значно розширити арсенал протиартозних засобів, підвищити ефективність терапії хворих ревматологічного профілю та підвищити для них доступність препаратів даної групи.

На сьогоднішній день деякі рослинні препарати вже отримали міжнародне визнання та добре зарекомендували себе у лікуванні хворих ревматологічного профілю. Так, неоміляємі сполуки авокадо та сої входять до переліку повільнодіючих симптом-модифікуючих препаратів, що рекомендуються “Європейською антиревматичною лігою” (EULAR) для лікування ОА колінних суглобів за даними доказової медицини. Найбільш розвиненим є напрям ство-

рення комбінованих хондропротекторів, що містять комплекс речовин для відновлення функціонального стану суглобів і забезпечення організму речовинами, необхідними для захисту і регенерації суглобового хряща. У вітчизняній клінічній практиці існують комбіновані препарати-хондропротектори на основі ГА з екстрактами рослин, мікро- та макроелементами. Відомо, що у багатьох лікарських рослинах містяться біофлавоноїди, найвідомішим серед яких є кверцетин, що проявляє антиоксидантні, антигіпоксичні, мембранопротекторні властивості, а також протизапальні за антилейкотриєновим механізмом дії. Усі ці особливості фармакодинаміки біофлавоноїдів роблять дану речовину, а також лікарську рослинну сировину, що їх містять, перспективними засобами для лікування ОА. Так, у ряді досліджень нами було доведено високий рівень хондропротекторних та протизапальних властивостей препаратів кверцетину, а також показана його виражена інгібуюча дія на процеси апоптозу хондроцитів у патологічно зміненому суглобовому хрящі. Останнім часом активно розробляються нові комбіновані хондропротектори, що містять похідні глюкозаміну та різні рослинні екстракти, і знаходяться на різних етапах патентного впровадження.

Таким чином, наявні певні недоліки обмежують можливості застосування „класичних” хондропротекторів у лікуванні хворих ревматологічного профілю і потребують впровадження у практику нових препаратів, з більш широким профілем фармакодинаміки, який би щонайменше включав анальгетичну й протизапальну дію і бажано володів більш значимим рівнем клінічної ефективності. Отже, актуальним на сьогоднішній день є пошук нових „нетрадиційних” засобів хондропротекторної дії. У даному аспекті великий науковий інтерес має проведення дослідження, направлено на вивчення потенційних протизапальних, анальгетичних та хондропротекторних властивостей засобів рослинного походження, визначення механізмів їх дії, особливо впливу на суглобовий хрящ, з метою впровадження у клінічну практику й оптимізації терапії хворих ревматологічного профілю, що й стало основою ідеєю при виконанні даної роботи.